



Helse Bergen Hf  
Postboks 1400  
5021 BERGEN

Referanser:  
Dykkar:  
Vår: 17/1934 - 18/11200

Saksbehandlar:  
Ørjan Raknes Forthun  
orjan.raknes.forthun@lindas.kommune.no

Dato:  
06.04.2018

## Revisjon av samarbeidsavtale etter Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 6-2 pkt. 4 om skildring av kommunen sitt tilbud om døgnopphald for øyeblikkeleg hjelp (ØHD)

### Bakgrunn

I 2012 var det eit krav i Lov om kommunale helse og omsorgstjenester om å inngå ein samarbeidsavtale mellom kommune og helseføretak. Lova var ny frå 1.1.2012, men tredje ledd i § 3-5 Kommunens ansvar for øyeblikkelig hjelp; «tilbud om døgnopphold for helse- og omsorgstjenester til pasienter og brukere med behov for øyeblikkelig hjelp. Plikten gjelder kun for de pasienter og brukere som kommunen har mulighet til å utrede, behandle eller yte omsorg til», tok ikkje til å gjelde før 1.1.2016.

### Helsedirektoratet stilte krav om avtale for dei som starta opp før 2016

Plikta for kommunane til å etablere og drifte eit døgntilbod for øyeblikkeleg hjelp eksisterte ikkje i 2012. Likevel kunne ein søkje Helsedirektoratet om å få finansiering til å etable døgnplassar for øyeblikkeleg hjelp i kommunane. Ein føresetnad for å kunne fremje ein slik søknad, var at det vart utforma ein forpliktande avtale mellom kommune og helseføretak. Utbetalinga frå Helsedirektoratet (HOD) skulle kome når avtala var inngått, og frå helseføretaket når tilbodet var starta opp. «Tenesteavtale 4» ([www.saman.no](http://www.saman.no)) gjer og greie for korleis utbeling frå spesialisthelsetenesta til kommunen skal skje i tråd med føringane som vart gitt frå HOD den gongen.

### Lovkrav om samarbeidsavtale

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 6-1 stiller krav om samarbeidsavtale mellom kommune og helseføretak, og § 6-2 lister opp i 11 punkt kva som minimum skal omfattast av ein avtale. I punkt 4 står det at avtalen skal omfatte «beskrivelse av kommunens tilbud om døgnopphold for øyeblikkelig hjelp etter § 3-5 tredje ledd»

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-5 tredje ledd, som gjeld frå 1.1.2016, seier at «Kommunen skal sørge for tilbud om døgnopphold for helse- og omsorgstjenester til pasienter og brukere med behov for øyeblikkelig hjelp. Plikten gjelder kun for de pasienter og brukere som kommunen har mulighet til å utrede, behandle eller yte omsorg til.»



Kommunane har ansvar for å etablere og drifte det kommunale tilbodet om øyeblikkeleg hjelp døgnplassar. Kommunane står fritt i korleis dei vil organisere tilbodet, og skal sørge for at det er forsvarleg, jamfør Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester og Forskrift om kommunenes plikt til å sørge for øyeblikkelig hjelp døgntilbud.

Spesialisthelsetenesta skal gi råd og rettleiing i samsvar med Spesialisthelsetenestelova § 6-3.

### **Avtalestruktur**

For å oppfylle krava om å inngå samarbeidsavtale etter Lov om kommunale helse og omsorgstjenester § 6-1 og Lov om Spesialisthelsetjenester § 2-1-e, har kommunane og spesialisthelsetenesta i vårt område blitt samde om ein avtalestruktur med ein overordna samarbeidsavtale og tenesteavtalar knytt til punkta 1-11 i Lov om kommunale helse og omsorgstjenester § 6-2. Omgrepet «avtale» omfattar både overordna samarbeidsavtale og tenesteavtalar i denne avtalestrukturen.

«Når partane i denne samarbeidsavtalen bruker uttrykket “avtale” omfattar det både denne overordna samarbeidsavtalen og tenesteavtalar som omtalt i kap. 5. Tenesteavtalene skal inngå som vedlegg til den overordna samarbeidsavtalen, og er på same måte som samarbeidsavtalen rettsleg bindande mellom partane, med mindre anna går fram» ( Overordna samarbeidsavtale [www.saman.no](http://www.saman.no))

## **Spesielle høve knytt til «Tenesteavtale 4. Beskriving av kommunen sitt tilbod om døgnoophald for øyeblikkeleg hjelp etter § 3-5 tredje ledd.»**

### **Krav til avtale om Øyeblikkeleg hjelp døgntilbud ved oppstart av felles prosjekt**

Tenesteavtale 4 vart inngått i 2012. Det var då eit krav om ein avtale for å kunne søkje om finansiering frå HelseDirektoratet for å kunne etablere eit slik tilbod, og avtalen regulerte mellom anna Helseføretaket si betaling til kommunen for dette døgntilbodet. Det var ingen lovpålagt plikt om kommunalt tilbod om øyeblikkeleg hjelp døgntilbud før 1.1.2016.

I Samarbeidsutvala har det vore semje om at tenesteavtale 4 skulle reviderast, og merksemda mot revideringa av tenesteavtale 4 kom etter at kommunane fikk plikt til å ha eit tilbod om øyeblikkeleg hjelp døgnplassar til personar med psykiske lidningar og rusproblem frå 1.1.2017, i tillegg til dei med somatiske lidningar . Samarbeidsutvala var ikkje mersame på at kravet om en eigen avtale om øyeblikkeleg hjelp døgnplassar hadde falt bort.

### **Revisjon av tenesteavtale 4 inneber bortfall av tenesteavtalen etter lovendring**

Overordna samarbeidsavtale seier at tenesteavtalene er på same måte som samarbeidsavtalen rettsleg bindande mellom partane, med mindre anna går fram. Vi er av den oppfatning at kravet i lovteksten om at kommunen skal skildre sitt tilbod om øyeblikkeleg hjelp døgnplassar, er dekkja av formuleringa «med mindre anna går fram»; altså det går fram av loven at det ikkje skal vere ein rettsleg bindande avtale om kva innretning av tilbodet kommunen vel, men kommunen skal sjølv skildre sitt tilbod.

«Tenestavtale 4» sitt punkt 13 om «Varigheit, revisjon og oppseiing» seier at kvar av partane kan krevje at avtalen vert revidert dersom vesentlege føresetnader for avtalen vert endra. Dette ligg og i «Overordna samarbeidsavtale».

Vesentlege føresetnader som er endra er mellom anna at det etter 1.1.2016 vart eit lovkrav til kommunane om å ha eit tilbod om øyeblikkeleg hjelp døgnplassar, og samtidig opphørte kravet om ein avtale med

helseføretaket om korleis eit slikt tilbod skulle organiserast og driftast i ein forsøksfase. Frå same tidspunkt har heller ikkje kommunen fått overført midlar frå helseføretaket, slik avtalen skildrar i punkt 7., om økonomi.

Revisjonen av «Tenesteavtale 4» inneber derfor at ein eigen avtale på dette punktet fell bort etter ei lovendring; nemleg iverksetting av lovkravet til kommunane 1.1.2016, jf. Lov om kommunale helse og omsorgstjenester §3-5.

### **Krav om eigen avtale er erstatta av krav om skildring av kommunalt tilbod**

Plikta til å gje tilbod om øyeblikkeleg hjelp døgnoophald er heimla i § 3-5. «Kommunens ansvar for øyeblikkelig hjelp» som gjer greie for det ansvaret kommunen har for å yte øyeblikkeleg hjelp. Dette er et reint kommunalt ansvar på linje med anna øyeblikkeleg hjelp som kommunen har ansvar for, og andre kommunale tenester som sjukeheim, heimeteneste, fastlegar og anna. Kommunen skal skildre eige tilbod om øyeblikkeleg hjelp døgnplassar, som ein del av samarbeidsavtalen etter Lov om helse og omsorgstjenester § 6-1.

Frå 1.1.2016, blei midlane til finansiering av dette tilbodet innlemma i rammetilskotet til kommunane, og finansieringa vart ikkje lenger avhengig av ein eigen avtale med spesialisthelsetenesta.

### **Vurdering**

«Tenesteavtale 4» har vore ein del av den lovpålagde avtalen mellom kommune og helseføretak etter Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 6-1. Dette var ein hensiktsmessig innretning i byrjinga fordi det i 2012 var krav om ein samarbeidsavtale etter Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. Det var samtidig eit krav frå Helsedirektoratet om ein spesifikk avtale om innretninga av ein øyeblikkeleg hjelp døgntilbod for å få godkjenning av oppstart som grunnlag for finansiering.

Det er naturleg å tilpasse samarbeidsavtalen i 2018 etter Lov om kommunale helse og omsorgstjenester § 6-1, til teksten i § 6-2 som seier kva avtalen skal omhandle, nemleg at kommunen skal skildre sitt «tilbud om døgnoophold for øyeblikkelig hjelp etter § 3-5 tredje ledd», som er «tilbud om døgnoophold for helse- og omsorgstjenester til pasienter og brukere med behov for øyeblikkelig hjelp. Plikten gjelder kun for de pasienter og brukere som kommunen har mulighet til å utrede, behandle eller yte omsorg til».

Skildring av kommunens sitt tilbod om døgnoophald for øyeblikkeleg hjelp, er ein del av samarbeidsavtalen etter § 6-1 i Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, som fortsett gjeld. Ein revisjon av samarbeidsavtalen etter § 6-1 inneber derfor at kommunen sjølv skildrar eige tilbod om døgnoophald for øyeblikkeleg hjelp.

### **Konklusjon**

På vegne av samarbeidande kommunar i Nordhordland legg Lindås kommune ved «Skildring av kommunen sitt tilbod om døgnoophald for øyeblikkeleg hjelp. Jamfør Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 6-2 pkt. 4.»

Vi ser dette som ein revisjon av samarbeidsavtalen. Tenesteavtala har gått ut på dato på grunn av lovendring, føresetnadene er endra (opphavleg føremål var samarbeid om etablering av eit nytt frivillig tilbod, og det er inga krav om avtale no etter at det vart lovpålagt) og dels fordi øyremerka tilskott har falt

bort og kommunen sitt tilbud finansierast gjennom rammetilskott, som dei fleste andre kommunale tilbud. Dei kommunale forplikingane overfor spesialisthelsetenesta var knytt til det øyremerka tilskottet.

Dersom spesialisthelsetenesta bestrider at føresetnadene for avtala er endra, og også bestrider at dette er ein revisjon i tråd med gjeldande lovverk og overordna samarbeidsavtale, kan dette dokumentet sjåast som ein oppseiing av Tenesteavtale 4 frå og med dagens dato.

Med helsing

Ørjan Raknes Forthun  
rådmann

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har difor ingen signatur.*

**Vedlegg:**

Skildring av kommunen sitt tilbud om døgnopphald for øyeblikkeleg hjelp Jamfør Lov om kommunale helse og omsorgstenester § 6-2 pkt. 4

**Kopi til:**

Austrheim kommune	Sætremarka 2	5943	AUSTRHEIM
Fedje kommune	Stormarkvegen 49	5947	FEDJE
Gulen kommune	Eivindvikvegen 1119	5966	EIVINDVIK
Masfjorden kommune	Austfjordvegen 2724	5981	MASFJORDNES
Meland kommune	Postboks 79	5906	FREKHAUG
Modalen kommune	Postboks 44	5732	MODALEN
Osterøy kommune	RÅDHUSET	5282	LONEVÅG
Radøy kommune	Radøyvegen 1690	5936	MANGER

**Mottakarar:**

Haraldsplass Diakonale Sykehus AS	Postboks 6165	5892	BERGEN
Helse Bergen Hf	Postboks 1400	5021	BERGEN